Årsberetning 2024

Dansk Farmacihistorisk Fond

Indholdsfortegnelse

Formål 5
Organisation 6
Virksomhed 8
Nationalt og internationalt samarbejde 12
Presseomtale/publikationer 12
Events/besøg 13
Gaveliste 13
Dansk Farmacihistorisk Fonds Venner 14

Dansk Farmacihistorisk Fond

Dansk Farmacihistorisk Fond
Godkendt af Civilstyrelsen
senest 27. marts 2024

Hillerød, den 24. april 2025

Årsberetning 2024 – Dansk Farmacihistorisk Fond.
Udgivet foråret 2025

Formål

Dansk Farmacihistorisk Fond blev stiftet den 8. april 1972 under navnet **Fonden til Bevarelse af Gammelt Dansk Apoteksinventar** og ændret til **Dansk Farmacihistorisk Fond** med virkning fra 1. januar 2002, hvorved fonden etableredes som en fælles ramme for de farmacihistoriske aktiviteter i Danmark. Samtidig fik fonden overdraget den af Danmarks Apotekerforening ejede samling, Apotekshistorisk Samling, nu **Dansk Farmacihistorisk Samling**, på Pharmakon i Hillerød.

Endvidere blev Dansk Farmacihistorisk Selskab knyttet til fonden ved formaliseret aftale om samarbejde mellem fonden og selskabet.

Med virkning pr. 1. januar 2014 blev **Apoteker Aage Schæffers Fond**, stiftet den 27. april 1972, sammenlagt med Dansk Farmacihistorisk Fond med sidstnævnte som den fortsættende fond og det fortsættende navn og Apoteker Aage Schæffers Fond (Dansk Farmacihistorisk Fond) som binavn.

Ved etableringen af Dansk Farmacihistorisk Fond blev denne ikke alene ejer af Dansk Farmacihistorisk Samling, men også af et stort antal genstande, der var blevet doneret til Fonden til Bevarelse af Gammelt Dansk Apoteksinventar siden stiftelsen i 1972. De fleste genstande er udstillet på de apoteker, hvorfra effekterne stammer, og i Dansk Farmacihistorisk Samling, mens de øvrige genstande er deponeret på offentlige museer i Danmark, hos LEO Museum & Archives, LEO Foundation, i Ballerup samt hos Nomeco A/S i København og Odense.

Det juridiske grundlag for Dansk Farmacihistorisk Fonds virksomhed er fondens seneste fundats. I fundatsen er der fastsat følgende bestemmelser om fondens formål:

Fondens formål er

- at udføre musealt-fagligt arbejde til belysning af farmaciens historie i Danmark, og
- i samarbejde med Dansk Farmacihistorisk Selskab at fremme farmacihistorisk forskning i Danmark og at udbrede kendskabet til farmaciens historie.

Organisation

Dansk Farmacihistorisk Fond ledes af nedenstående bestyrelse:

Bestyrelsen for Dansk Farmacihistorisk Fond
Informationsspecialist, cand.pharm. **Annemette Møller Hansen**
Cand.pharm. Regulatory Writer **Birgit Sølvkær Jensen**
Tidl. apoteker **Jens Ole Jakobsen**
Ph.D., M.Sc. (Pharm.) professor i Farmaceutisk analytisk kemi **Jesper Østergaard**
Cand.mag., farmakonom (formand) **Mette Katrine Jensen**
Cand.pharm. **Steffen Bager**
Tidl. apoteker, (næstformand) **Steffen Kjær**

I 2024 blev der afholdt fire bestyrelsesmøder. Bestyrelsen, der består af syv medlemmer, har særlig interesse for farmacihistorie. Fondens museale og øvrige aktiviteter udøves i eller gennem **Dansk Farmacihistorisk Samling** på Pharmakon.

Fondens virksomhed og dermed driften af Dansk Farmacihistorisk Samling er baseret på:

- entréindtægter ved omvisninger i samlingen
- indtægter ved salg fra butik
- bidrag fra medlemmer af Dansk Farmaci-historisk Fonds Venner
- konsulentvirksomhed
- tilskud fra Billev Pharma
- tilskud fra Pharmakon a/s
- tilskud fra Farmakonomforeningen
- tilskud fra Pharmadanmark
- tilskud fra Cand.pharm. Povl M. Assens Fond

Fondens bestyrelse har med Pharmakon som administrator indgået aftale om, at Pharmakon varetager den daglige administration, herunder regnskabsføring, af fondens aktiviteter, stiller lokaler og servicefaciliteter til rådighed samt driver fondens hjemmeside. Fonden betaler husleje og honorar for disse ydelser til Pharmakon.

Dansk Farmacihistorisk Samling – bemanding 2024

I 2024 har Dansk Farmacihistorisk Samling og hertil knyttede aktiviteter været bemandet således:

Leder

- Cand.mag., farmakonom Mette Katrine Jensen er ansat som arbejdende fondsformand.

Konsulenter

- Dr.pharm. Poul R. Kruse er tilknyttet samlingen som specialkonsulent til varetagelse af farmacihistoriske opgaver samt drift og vedligeholdelse af maskiner og apparatur i tabletteringssektionen.

- Farmakonom Mona Sørensen er tilknyttet samlingen til omvisninger, varetagelse af områderne sygeplejeartikler og apoteksemballage samt medvirken ved indretning af nye udstillinger.

- R&D Manager, cand.pharm. Henning Møller Knudsen, Orkla Care A/S, Lynge, er tilknyttet samlingen til faglig rådgivning og assistance i forbindelse med drift, servicering og reparation af samlingens tabletmaskiner og andre tabletrelaterede maskiner og apparater.

Frivillig assistance som omviser

- Farmakonom Susanne Engstrøm
- Farmakonom Bente Guttenberg
- Farmakonom Birgitte Jeppesen
- Tidl. apoteker Hanne Mouritsen
- Cand. Pharm. Steffen Bager

Virksomhed

Den nye bestyrelse arbejder efter samme koncept og handleplan, som årligt gennemgås. Dansk Farmacihistorisk Samling (DFHS) er fortsat et viden- og aktivitetscenter for farmaciens historie i Danmark, hvilket udmønter sig i følgende former for virksomhed:

1. **Erhvervelse, registrering og dokumentation** af farmacihistoriske genstande, bøger og arkivalier.

2. **Drift af et farmacihistorisk "museum"** omfattende:
   - Et arbejdende "laboratorium" for lægemiddelfremstilling med ældre apparaturer og maskiner restaureret til funktionsdygtig stand.
   - Udstillinger af farmacihistoriske antikviteter og genuine genstande, der viser fagets udvikling.
   - Udstillinger af forbrugerpakninger, der illustrerer udviklingen af lægemidler fra lav- til højteknologi.

3. **Udbydelse af farmacihistoriske konsulentydelser**, bl.a. i samarbejde med universiteter, museer, gymnasier, skoler og virksomheder.
4. **Arbejdspladser og vejledning** for eksterne brugere.

5. **Besøg og omvisninger** i samlingen for enkeltpersoner og grupper.

6. **Udlån af genstande** til eksterne museer og kulturelle institutioner.

7. **Formidling** via hjemmeside, Facebook, brochurer, nyhedsbreve, årsberetning, interviews, artikler og foredrag.

8. **Farmacihistorisk forskning** i det omfang, fondens ressourcer tillader det.

9. **Nationalt og internationalt samarbejde** inden for fag- og videnskabshistorie.

Åbent hus og omvisninger

I 2024 havde vi 1590 besøgende, hvilket repræsenterer en yderligere stigning sammenlignet med 2023. Som tidligere modtog vi betydelige grupper fra erhvervsskoler med Life Science-kurser, folkeskoler og gymnasier samt kursister fra Pharmakon.

Museet har fortsat åbent hver tirsdag kl. 13–16 (undtagen i januar, juli og i juleferien).

Museumsbutikken sælger fortsat bøger, postkort og **farmaciens porsesnaps**.

Udstillinger

I løbet af 2024 har Dansk Farmacihistorisk Samling fortsat arbejdet med omstrukturering og fornyelse af flere udstillingsområder:

- Der er opsat nye arbejdsstationer til pille- og pulverfremstilling, suppleret af relevant historisk materiale og forklarende plakater.

- Temaudstillinger om fx astmabehandling, diabetes, prævention og smertebehandling er blevet revideret og opdateret med nye ide- og teknologihistoriske perspektiver.

- Ved hjælp af montre og plancher illustreres apotekernes rolle i sundhedssystemet, udviklingen af analysemetoder og eksempler på historiske præparater.

Henvendelser:

I 2024 har vi modtaget 421 henvendelser om farmacihistoriske emner. Disse fordelte sig omtrent således:

- **Museer, teatre og produktionsselskaber**: ca. 20 %
- **Apoteker og lægemiddelvirksomheder**: ca. 30 %
- **Forskere og studerende** (universiteter, gymnasier m.m.): ca. 25 %
- **Privatpersoner**: ca. 15 %
- **Andre** (fx journalister, foreninger og øvrige kulturinstitutioner): ca. 10 %

Henvendelserne vedrørte bl.a.:

- Identifikation, datering og vurdering af ældre lægemidler, emballager og apparater
- Efterspørgsel af historisk materiale til udstillinger, tv- og filmproduktioner
- Forskning i farmaceuters og farmakonomers rolle gennem tiden
- Opskrifter og recepter fra tidligere perioder, fx 1800-tallet og midten af 1900-tallet
- Lovgivningens og apoteksvæsenets udvikling

Vi oplevede en stigning i teknologihistoriske forespørgsler om overgangen fra håndproduktion til industriel fremstilling samt dokumentation knyttet til konkrete maskiner og apparater.

Hjemmeside og sociale medier

Fonden benytter fortsat hjemmeside (WordPress-platform) og Facebook-side aktivt for at øge synligheden af samlingen. Facebook-siden har pr. 2024 ca. 851 følgere.

Gennem partnerskabet med **VisitNordsjælland** samt omtale på **Skolen i virkeligheden** og i KulturNaut tiltrækker samlingen både skoler og kulturgrupper. Vi annoncerer også åbningstider og særlige events i **Frederiksborg Amts Avis**.

Donationer

2024 har bragt flere spændende donationer til samlingen, blandt andet it-udstyr fra NNIT, som styrker vores registreringsarbejde.

Dansk Farmacihistorisk Fond har i 2024 modtaget en betydelig mængde fysiske donationer, bl.a. produktionsudstyr og arkivalier fra sygehusapoteker og privatpersoner. Samtlige donationer registreres i fondens systemer.

Gaver modtages fortsat gerne efter forudgående henvendelse og, om muligt, besøg hos giveren til udvælgelse af relevante genstande.

Registrering af genstande

Registreringen af samlingens bestand af forbrugerpakninger, herunder apoteksfremstillede, sygehusapoteksfremstillede og fabriksfremstillede lægemidler, er yderligere ajourført i 2024, og der er iværksat projekter vedrørende **systematisering** af arkivalier og apparatur. Nye bogdonationer er desuden løbende indarbejdet i den digitale registreringsdatabase.

Fondens faghistoriske samarbejde

Fonden deltager fortsat aktivt i nationalt og internationalt samarbejde om faghistorie. I 2024 har bestyrelsen og konsulenter rådgivet museer, biblioteker, universiteter og private virksomheder om farmacihistoriske emner via netværksmøder, konferencer og foredragsaktiviteter.

Litografisten brugt til tryk af receptkuverter

I 1927 oprettes telefoncentraler. Adress og telefon nummer er slidt af stenen, men den originale receptkuvert findes på Dansk Farmacihistorisk Samling.

Nationalt og internationalt samarbejde

- Dr.pharm. **Poul R. Kruse** er formand for Dansk Farmacihistorisk Selskab og medlem af The International Academy of the History of Pharmacy.
- Cand.mag., farmakonom **Mette Katrine Jensen** er sekretær og medlem af bestyrelsen i Dansk Farmaci-historisk Selskab samt kasserer og medlem af bestyrelsen i Dansk Medicinhistorisk Selskab.

Fonden har ydet faglig bistand og foretaget udlån af genstande til:

- **Hillerød Bymuseum**
- **Medicinsk Museion, København**
- **Dansk Forsorgsmuseum, Svendborg**
- **Oplevelsescenter Nyvang**

Presseomtale/publikationer

I løbet af 2024 har Dansk Farmacihistorisk Fond opnået en markant synlighed uden for egne kanaler. Omtalerne spænder fra forenings og kulturkalendere til faglige nyhedsbreve og blogindlæg, hvilket vidner om en bred interesse for vores arbejde og samlingens tilbud. Nedenfor gives et samlet overblik, der kan indgå i årsberetningen.

Overblik over eksterne omtaler:

Kategori	Kanal / udgiver	Dato	Indhold / vinkel
Foreningsprogram	Aktive Kvinder Rudersdal – "Program 2024"	23. april 2024 (aktivitet)	Rundvisning hos DFS inkluderet som en af årets hovedaktiviteter.
Foreningsreferat	Aktive Kvinder Rudersdal – generalforsamling	30. januar 2024	Besøget på DFS fremhævet som kommende arrangement.
Blog / reportage	Grafisk Oldtimer klubben	16. april 2024	Oplevelsesberetning fra klubtur til DFS inkl. fotos af udstillingerne.
Kulturkalender	KultuNaut.dk	11. juni 2024	Opslag om åbent museum (13-16).
SoMe-event	Facebook-begivenhed	28. juni 2024	Invitation til nyuddannede farmakonomer til særomvisning på dimissionsdagen.
Fondsoversigt	Povl M. Assens Fond – projektliste	Opdateret 2024	Bevillinger til DFF (udstillingsmontre, digitalisering) og DFS (registrerings-projekt).
Egne publikationer	Nyhedsbrev (maj 2024)	Maj 2024	Status på projekter, frivillige og økonomi pr. 1. halvår.
Egne publikationer	Årsberetning 2023 (udgivet april 2024)	April 2024	Offentliggørelse af regnskab og aktiviteter, citeret af flere samarbejdspartnere.

Events/besøg ol.

Der er afholdt en række omvisninger og arrangementer for farmaci- og medicinhistorisk interesserede grupper samt kulturhistoriske foreninger.

Farmacihistorisk Dag 2024

Et af årets højdepunkter var foredraget af **dr.pharm. Poul R. Kruse** om Christian V's medicinalordning fra 1672, som gav et spændende indblik i fundamentet for dansk farmaci. Vi var glade for at se så mange deltage i arrangementet og nyde Poul R. Kruses engagerede fortælling.

Samtidig blev dagen også en milepæl, idet Poul R. Kruse fratrådte sin post som formand for Dansk Farmacihistorisk Selskab. Gennem sin store viden og sit enestående engagement har han været en central drivkraft for udbredelsen af farmaciens historie i Danmark. Vi sender en varm tak for den dedikerede indsats og ser frem til fortsat at drage nytte af hans faglige indsigt i fremtidige sammenhænge.

Vi har medvirket i udstillingen Tænder på Museion.

Farmacihistorisk Dag 2024

Et af årets højdepunkter var foredraget af dr.pharm. Poul R. Kruse om Christian V's medicinalordning fra 1672. Det gav et spændende indblik i fundamentet for dansk farmaci, og vi var glade for at se så mange af jer deltage.

Gaveliste

Nedenfor et udvalg af gaver modtaget i 2024:

	Giver	Donation
723	Camilla Bangert, apoteker	Diverse farmacihistoriske bøger og genstande
724	Hans Pedersen	Krukker fra 1800 tallet af træ, porcelæn og stentøj
725	Peter Clemmensen	Diverse bøger og genstande
726	Pia Kelly	Genstande og bøger fra Fallesens Schmidt
727	Hans Otto Loldrup	Farmacihistoriske bøger til uddeling til interesserede
728	NNIT	IT udstyr af ældre dato

(Alle donationer registreres løbende i særskilte gavelister.)

Dansk Farmacihistorisk Fonds Venner

Med etableringen af Dansk Farmacihistorisk Fond pr. 1. januar 2002 blev der skabt en fælles ramme for de farmacihistoriske aktiviteter i Danmark, idet fonden i henhold til sin fundats har til formål:

- at udføre musealt-fagligt arbejde til belysning af farmaciens historie i Danmark
- i samarbejde med Dansk Farmacihistorisk Selskab at fremme farmacihistorisk forskning i Danmark og at udbrede kendskabet til farmaciens historie.

Fonden er ejer af Dansk Farmacihistorisk Samling på Pharmakon i Hillerød, der belyser apotekernes og lægemiddelindustriens virksomhed samt lægemidlernes historie gennem de sidste hundrede år. I samlingen udøves fondens museale og øvrige aktiviteter.

Alle personer, offentlige og private institutioner og virksomheder inden for faget opfordres derfor til at støtte fondens arbejde ved et medlemskab af og årlige bidrag til **Dansk Farmacihistorisk Fonds Venner**.

Meld dig ind i Dansk Farmacihistorisk Fonds Venner og støt vores arbejde

De årlige bidrag til Dansk Farmacihistorisk Fonds Venner udgør:

Enkeltpersoner: 220 kr.

Studerende og pensionister: 165 kr.

Institutioner og virksomheder:

Under 25 medarbejdere:	1.100 kr.
25-250 medarbejdere:	2.200 kr.
250-1.000 medarbejdere:	4.400 kr.
Over 1.000 medarbejdere:	6.600 kr.

Bidrag til Dansk Farmacihistorisk Fonds Venner:

1. **Bankoverførsel:** Danske Bank A/S,
   Registreringsnummer: 4319, Kontonummer: 101-3718
   (Med oplysning om navn, adresse og e-mail)

2. **Mobilepay** 39404

Send venligst en indmeldelsesmail til: Museumsleder Mette Katrine Jensen, mkj@dfhf.dk
(Husk: Navn, adresse, e-mail og medlemskabets type)
Vi behandler data efter interesseafvejningsreglen i persondataforordningen)

Dansk Farmacihistorisk Fond
c/o Pharmakon a/s
Milnersvej 42
DK-3400 Hillerød, Denmark

Tlf. +45 4820 6000
E-mail: mkj@dfhf.dk
www.dfhf.dk